ՀԱՐՑԱԶՐՈՅՑ WINDOW ԵՌԱՄՍԵԱՅԻ ԽՄԲԱԳԻՐ՝ ՀՐԱՉ ՁԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆԻ ՀԵՏ

Հ.: «Window» Եռամսեայի հրատարակութեան յղացումը ի՞նչ շարժառիթներու ծնունդն է. ինչո՞վ կը տարբերի կրօնական բնոյթով այլ պարբերականներէ. իր արծարծած նիւթերով ի՞նչ հետաքրքրութիւն յառաջացուց: Գո՞հ էք իր գտած ընդունելութենէն:

Պ.: «Window» *Եռամսեան ծնունդը է հայ եկեղեցւոյ ծառայութեան մէջ գտնուող հոգեւորական և աշխարհական համախոհ անձերու, որոնք 1988-ական բուականներէն սկսեալ Քալիֆորնիոյ մէջ հանդիպելով իրարու, կ'արծարծէին Ամերիկայի տարածքին հայ եկեղեցին և հայ գաղութը յուզող հարցեր: Յատկապէս Տէր Վազգէն Մովսէսեանին հետ տագնապելով միասնաբար յղացանք հրատարակութեան մը մեր գաղափարները աւելի լայն շրջանակներու սեփականութիւնը դարձնելու: Մեր յղացման շարժառիթը կը մեկնէր բարոյական, ընկերային և Աստուածաբանական հարցերուն նոր տեսանկիւնէ մօտենալու կեցուածքէն: Այսպէս է, որ ծնաւ «Window»-ի առաջին թիւը 1990-ին և հինգ տարիներէ ի վեր կը շարունակուի:*

Կը գիտակցէինք, որ մեր նոր տեսանկիւնը հաշտ աչքով պիտի չդիտուի եկեղեցական մարմիններու և հոգեւոր պաշտօնական ղեկավարութեան կողմէ: Անոր համար ալ, մեր անկախ կեցուածքը կը կարօտէր տընտեսական ապահովութեան: Ստեղծեցինք զայն մեր անձնական միջոցներով: Ապահովեցինք 3 տարիներու հրատարակութիւնը: Սկսած օրերուն ամբողջ աշխատանքին զոհողութիւնը իմ և Տէր Վազգէնին ուսերուն ծանրացած էր: Շարժում մը ստեղծեց «Window»: Առաջին քանի մը թիւերը, որ դրկեցինք շատ մեծ ընդունելութեան արժանացաւ:

«Window» կը տարբերի այլ եկեղեցական պարբերականներէ անոնց որ բոլորովին անկախ է. միջամտութիւններ չկան. հոսանքներու ազդեցութեամբ մեր գաղափարները չենք փոխեր, առանց մեր եկեղեցւոյ նուիրապետական կարգերու նկատմամբ անհնազանդութեան:

Մեր արծարծած նիւթերը դասական և աւանդական նիւթերէն կը տարբերէր հայ եկեղեցւոյ բարեկարգչական ձգտումին ստստրելու մտեցումներով: Բարեկարգութեան անհրաժեշտութենէն մղուած մեկնակէտ ունեցանք Թորգոմ Գուշակեան Պատրիարքի 1930-ական բուականներուն «Հայ Եկեղեցւոյ Բարեկարգութիւնը» խորագիրը կրող հրատարակութիւնը: Գուշակեան Պատրիարքին հետեւողութեամբ բարեկարգութեան նպատակը եղածը փոխել չէ, այլ՝ ընդհակառակը վերադառնալ աւանդական մեր արմատներուն, որոնք մեր եկեղեցւոյ 2000 տարուան կեանքին մէջ գոյութիւն ունին: Այն ինչ որ պայմաններու բերումով (քաղաքական և նախապաշարեալ պատճառներով) փոխուած է, նորամուծութիւններ կատարուած են, զանոնք բարելաւել: Անցեալի հետ բաղդատած մեր եկեղեցւոյ դիմագիծը աղճատուած է: Մեր ճիգն է «Window»-ով, Հայ եկեղեցւոյ տալ իր իսկական դիմագիծը: Որովհետեւ, մեր հոգեւոր ազգային հարստութիւնը կերպարանափոխուած է. ճիշդ ձեւով չի կիրարկուիր մեր ժողովուրդի կեանքէն ներս:

«Window»-ի մէջ արծարծած հայ եկեղեցւոյ բարեկարգչական հարցերով թէ այլ արդի նիւթերով, երրորդ թիւէն ետք արդէն ինքնարաւ այսօր առանց՝ նիւթական դժուարութեան կը հրատարակուի: Բաժանորդներ ունինք ոչ միայն Միացեալ Նահանգներէն, այլեւ՝ Հարաւային Ամերիկայէն և Եւրոպայէն: Հայաստան որոշ հանակութեամբ անվճար կը դրկենք:

Ս.Խ. Նախկին Լիբանանահայ Հրաչ Ձիլինկիրեան Երուսաղէմի Ընծայարանէն վկայուելէ ետք, համալսարանական ուսումը Միացեալ Նահանգներու Concordia College (Նիւ Եորք)ի մէջ շարունակելով ստացած է Պակալաւր Արւեստից տիտղոսը՝ Անգլիական գրականութեան մէջ: Աստուածաբանական ուսմունքը կատարելագործած է Ս. Ներսէսի մէջ՝ տիրանալով Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ պատմութեան մէջ վկայական, իսկ մագիստրոսի տիտղոսին աստուածաբանութեան մէջ St. Vladimir's Theological School-էն:

Հաստատուելով Քալիֆորնիա, պետական համալսարանէն (Northridge) ստացած է հանրային վարչագիտութեան ճիւղէն մագիստրոսութեան երկրորդ տիտղոսը:

1991-1994 վարած է ձեռնհասօրէն Ս. Ներսէս Աստուածաբանական Ճեմարանի տեսչութիւնը՝ պատրաստելով կղերականներ և եկեղեցւոյ հովիւներ:

1990-էն ի վեր կը հրատարակէ «Window» Եռամսեան՝ անգլերէն լեզուով:

Այժմ, դոկտորական տիտղոսի թեկնածու է ընկերաբանութեան ճիւղին մէջ՝ London School of Economics And Political Science, University of London: Իր թեզին համար նիւթ ընտրած է՝ Արցախի ժողովուրդին վրայ պատերազմին անդրադարձը ընկերաբանական անկիւնէ: Այս գծով 1995-ի ամառը (Յուլիս-Օգոստոս) անցուցած է Արցախ՝ տեղւոյն վրայ ուսումնասիրելու համար իր թեզին առընչուած նիւթերը: Բաւական նիւթ հաւաքած էր Հրաչ Ձիլինկիրեան, երբ Լոնտոն վերադարձի ճամբուն վրայ հանդիպեցաւ Պէյրութ և «Նայիրի»ի խմբագրատունը այցելութեան առիթով ունեցանք հետեւեալ հարցազրոյցը:

Հ.: Եկեղեցին այսօրուան ընկերութեան մէջ ինչպէ՞ս կը պատկերացնէք, ի՞նչ է հայ եկեղեցականին դերը այս առընչութեամբ:

Պ.: *Ներկայ աշխարհի ընկերային, մշակութային, տնտեսական և քաղաքական փոփոխութիւններու լոյսին տակ մարդոց կեանքն ալ փոխուած է: Եկեղեցին ամէն բանէ առաջ կատարելով իր առաքելութիւնը բացուելու է ժողովուրդին, ըլլալու է ժողովուրդին հետ և ժողովուրդին մէջ: Ըլլայ պարզապէս չորս պատ և գմբէթ, այլ՝ և ի՞նչ պէտք է ընէ մտածողական հարցադրումով: Եկեղեցին՝ մարդուն կամ ընկերութեան հետ կապ մը կամ կամուրջ մը դառնայ: Այլապէս, եթէ եկեղեցին մնայ խորհրդանիշ մը ծիսական արարողութիւններու կամ մշակութային արտայայտութիւններու թանգարան և ոչ թէ ապրող մարմին մը, կը մերժուի ընկերութեան կողմէ: Ընկերութիւնը պիտի համոզուի, որ եկեղեցւոյ մէջ պահուած և ապրուած բարոյական և հոգեւոր արժէքները մարդուն հոգիի բիւրեղացման համար են: Իր հոգիի հարստութեան համար եկեղեցին կարեւոր հաստատութիւն մըն է:*

Հ.: Ինչպէ՞ս կը պատկերացնէք վաղուան հայ սերունդը Արեւմտեան աշխարհին մէջ, մայրենի լեզուն կորսնցուցած հայ երիտասարդութեան ազգային պատկանելիութիւնը կըրնա՞յ խնդրոյ առարկայ դառնալ:

Պ.: *Իմ փորձառութենէս մեկնելով և Սփիւռքի ներկայ իրականութիւնը նկատի ունենալով, լեզուի հարցը վիճելի հարց է: Ես կը խորհիմ, որ հայերէն գիտնալը կամ հայերէն խօսիլը միակ չափանիշը չէ հայ ըլլալու: Այսօր Ամերիկայի մէջ երրորդ կամ չորրորդ սերունդէն (Ամերիկա ծնած) մեծ թիւով հայեր հարազատ զգալով իրենց ազգային ինքնութեան հայօրէն կը զգան, կը մտածեն: Ուրեմն՝ ոգին է, որ կը շեշտուի այս պարագային, քան թէ լեզուն: Եթէ նոր սերունդէն ոեւէ մէկը ինքզինքի հայ զգայ իր հոգիին մէջ, իր անցեալի պատմական և մշակութային ժառանգութեան հպարտութեամբ ապրի, բերէ՛ իր ծառայութեան և մասնակցութեան նպաստը հայրենակերտումի՝ հայերէն խօսող հայէ մը աւելի լաւ կրնայ ըլլալ: Այս տեսակէտով Ամերիկայի մէջ ազգնուական հայեր կան, որոնք մէկ կողմէ Ամերիկահայ գաղութի ազգապահպանման կը ծառայեն, իսկ միւս կողմէ՝ նորանկախ հայրենիքի պետութեան կայունացման: Այս ընկրգրուներէն և այս կարգի հայերու գոյութենէն մեկնելով է, որ լեզուն միակ չափանիշը չընդունինք, այլ չափանիշներէն մէկը:*

Այլ հանգամանք մը եւս պէտք է նկատի ունենանք: Սփիւռքը կայուն չէ, այլ՝ շարժական: Դարերու պատմական վկայութեամբ Սփիւռքը մակընթացութիւններ և տեղատուութիւններ ունեցած է և կ'ունենայ: Հնդկաստանի հայ գաղութը իր ծաղկեալ շրջանը ունենալէ ետք,— առաջին հայ մամուլը «Ազդարար» հոն հրատարակուած է,— տեղատուութեան մէջ է ներկայիս: Նմանապէս Լեհաստանի հայ գաղութը: Զանոնք փոխարինած են ուրիշ հայկական գաղութներ, որոնք տեղատուութենէ մը ետք, մակընթացութիւններ կ'ապրին, ինչպէս օրինակ Հիւսիսային Ամերիկան:

Սփիւռքը կայուն չէ, այլ՝ փոփոխական. Հայաստանն է մնայունը իր մեր հայրենիքը, որ իր անկախ պետականութիւնն ալ ունենալով Սփիւռքահայութեան ուշադրութեան կեդրոնը դառնալու է, որպէսզի ըՍփիւռքը հակառակ շարժական-փոփոխական պայմաններուն և դիմագրաւած մակընթացութիւններուն հայ մնայ: Որովհետեւ, Հայաստանով է որ հայ պիտի մնանք: Հայ Սփիւռքը Հայաստանով հայ կը շարունակէ մընայ: Այլապէս, ուրիշ ժողովուրդներու օրինակով, որոնք կորսուած են իրենց սփիւռքներուն մէջ, նոյն ճակատագրին կրնանք ենթարկուիլ ճաեւ մենք:

Հ.: Ինչո՞ւ, առհասարակ, մենք հայերս, աշխարհի այսօրուան հարցերը մեր մտահոգութենէն դուրս ձգած ենք: Ի՞նչ ընելու ենք, որ աշխարհի հարցերն ու հայկական խնդիրները ներդաշնակուին:

Պ.: *Մեր պետականութիւնը կորսնցնելէ ետք (1393) իր իրաւազրկուած և տարբեր տիրապետու-*

(Շար.ը տես՝ էջ 11)

ՀԱՐՑԱԶՐՈՒՑ ՀՐԱՋ ՋԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆԻ ՀԵՏ... (Շար. էջ 3-էն)

ներով կլանուած են: Զեմ ունեցած նաեւ,— աշխարհական թէ եկեղեցական իմաստով,— այնպիսի մտաւորականութիւն և ղեկավարութիւն, որոնք պատրաստութիւն և հորիզոն ունենալով բացուին աշխարհին և գրաղուին համամարդկային հարցերով: Փոխրամասնութիւն ըլլալու հոգեբանութիւնը մեզ կղզիացուցած է աշխարհէն և թոյլ չէ տուած ընդգրկելու աշխարհի և մարդկութեան հարցերը: Պետականութեան տիրացած ժողովուրդ որպէս պետական մտածողութեամբ առաջնորդուելու ենք, դուրս գալով ծխական մտահոգութիւններէ և գաւառամտութենէ: Ինչո՞ւ ալ մեր ժամանակը, մեր ուժերը տրամադրենք փոխրամասնութեան յատուկ իրաւունքներու պաշտպանութեան, պէտք է մենք որոշ չափով մը փոխուինք, վերանորոգուինք բացուելով աշխարհին: Մեր փոխրամասնութեան և իրաւազրկուած ժողովուրդի հարցերը սկսինք տեսնել աշխարհի հարցերու շրջագիծէն ներս: Դժբախտաբար, այդ հոգեբանութեան պատեանին մէջ մենք զմեզ սահմանափակած ենք, որովհետեւ կը վախնանք, կամ վստահ չենք, որ դուրս գալով պիտի պահենք մեր հայկականութիւնը: Աւանդական մտածողութենէն տարբեր մտածողները, որոնք հաջութիւնը ունեցած են սահմանափակութենէ և ընդունուած գիծերէ դուրս գալու, ժողովուրդին կամ ղեկավարութեան կողմէ մեկուսացուած կամ հալածուած են:

Հ.: Ինչպիսի՞ աշխարհի մը մէջ կ'ապրինք ներկայիս. աւելի լաւ աշխարհի մը պատկերացումը ունի՞ք:

Պ.: Խորհրդային կարգերու փլուզումէն ետք կը խօսուի New World Order, *նոր աշխարհի համակարգի մասին: Բայց այսօր կան գիտնականներ, օրինակ իմ համալսարանիս մէջ, որոնք աւելի շատ կը խօսին* New World Disorder, *նոր աշխարհի անկարգութեան մասին: Ինքնս այս գաղափարն ալ տիրող է:*

Կրօնական թէ հաղամական իմաստով ներկայ աշխարհի մէջ հրատապ հարցը ազգայնականութիւնն է: Կը խորհիմ թէ յառաջիկայ տասնամեակին ազգայնականութիւնը կարեւոր տեղ պիտի գրաւէ միջազգային ընտանիքին համար: Առաջ աւելի յստակ էր. երկու հզօր պետութիւններ կային՝ Ամերիկան և Խ. Միութիւնը: Մնացեալ երկիրները կամ աշխարհը այս երկու պլօքներու հաղամականութեան ներքեւ որոշ չափով աւելի կայուն կեանքի մնայուն ընթացք ունէին: Հիմա, որ խախտուած է ատիկա, նոր իրավիճակ մը ստեղծուած է և կարծէք աշխարհը տակուրուն այդ «պայթիւն»էն չէ հանդարտած: Նոր փոփոխութիւններ անխուսափելի են: Այս իրավիճակի մէջ համաշխարհային հարցերը կը բռնան աւելի կենսոտիպ, աւելի խառնային ընթացք ստանալ: Ասոր համար ալ սպասողական վիճակ մը կը տիրէ: Դժուար է աւելի լաւ աշխարհի մը պատկերացումը կատարել:

Հ.: Ի՞նչ բան մղեց, որ Դոկտորայի թեկնի համար ձեր նիւթը ընտրէք Արցախի մասին: Հոգեւոր մօտեցո՞ւմ պիտի ըլլայ ձեր:

Պ.: Նախ պէտք է ըսեմ, որ Արցախի պատերազմը կրօնական պատերազմ չէ: Այս հանգամանքին ընդգծումը մեր կողմէ կարեւոր է, քանի միջազգային հանրային կարծիքին մօտ ազգերիները կը շարունակեն անոր էութիւնը: Իմ թեզս ալ այդ մէկը շեշտելու պիտի ծառայէ: Անկախարար պատերազմի ազատագրական շարժառիթէն, Արցախի ժողովուրդին մօտ ի յայտ եկած է կրօնական զարթօնք մը: Հայկական աւանդական հաւատը կարեւոր ազդակ դարձած ազատագրութեան մղումին մէջ: Այսինքն՝ կրօնքը իրենց համար ներքին ուժականութիւն մըն է և ոչ թէ յարձակողական դրդապատճառ: Պատերազմին բարոյական տգեղութիւնը՝ չար ուժերուն դէմ,— պայքար՝ ներքին հաւատով դիմագրաւելու դիմադրական ուժով զինած է արցախցիները: Այս բերումով ալ, ժողովուրդին մէջ կը խօսուի հրաշքի մասին, կրօնական փորձառութիւններու մասին: Իրենց դժուարութիւնները յաղթահարելու և դէպի յաղթանակ առաջնորդուելու մարգելէն ներս կրօնքն ու հաւատը մեծապէս օգնած են: Իմ հետաքրքրութիւնս,— թեզիս առընչութեամբ,— հիմնուած է պատերազմին հետեւանքներուն վրայ՝ ժողովուրդին կեանքին և հոգեբանութեան մէջ, կրօնական և ընկերային գետնի վրայ: Առաջին ուսումնասիրութիւնը պիտի ըլլայ իմս: Կը հաւատամ նաև, որ գործնական օգտակարութիւն պիտի ունենայ ան: Երկու անգամներ այցելեցի Արցախ: Վերջինը աւելի երկար, շուրջ երկու ամիս: Լաւապէս ծանօթացայ տեղական պայմաններուն: Մօտէն ճանչցայ ժողովուրդը: Ապրեցայ իրենց հետ: Ժամանակս ամբողջութեամբ յատկացուցի իրենց առօրեային հետ շփումին: Շուրջ երկու հարիւր հարցազրոյցներ ունեցայ պետական ներկայացուցիչներէն ըսկըսելով, մինչեւ զինեալ մարտիկներն ու պարզ ու համեստ գեղջուկները: Հոգի մարդոց հետ:

Պ.Ս.

ՀՈՐԻԶՈՆԱԿԱՆ

1.- Ամուսնութիւն - գլխարկի տեսակ
2.- Ծան ձագ
3.- Լեցուն (ճակ.) - անդուլ (ճակ.) - դրկից տառեր
4.- Մատակ ձի - դերձակի գրաղում (ճակ.)
5.- Հիանալի
6.- Պատի շպար - պիրկ
7.- Այծի ձագ - գիրկ - 9030
8.- Կարօտութիւն
9.- Նաւու մաս - երեւոյթ

ՈՒՂՂԱՀԱՅԵԱՆ

1.- Բաղդախաղի տեսակ - մարմնի մաս
2.- Կլլել
3.- Քաղաքին ծայրը - ուռնակ - այրուրէնի 15-րդ և 21-րդ տառերը
4.- Տուտ - ճնակարկատին պիտանի տառեր - կիրճ (ճակ.)- ստացական (գրբ)
5.- Գանակալ
6.- Ներկայ - տատ մը
7.- Գրեթէ նոյն ճնչումը ունեցող
8.- Օգուտ
9.- Դէմքի մաս - Լողքար

ԽԱՉԲԱՌ ԹԻՒ 13

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1					■				
2		■						■	
3			■				■		
4				■		■			
5	■								■
6				■					
7			■				■		
8		■						■	
9					■				

(ՈՒ) *մէկ տան*
Կազմեց՝ ՍԱՄՎԵԼ Գ.

ԼՈՒԾՈՒՄ ԽԱՉԲԱՌ ԹԻՒ 12-Ի

ՀՈՐԻԶՈՆԱԿԱՆ

1.- Տագր - ձիւթ: 2.- Գուժել: 3.- ԱՆ - Տխզ - Զդ: 4.- Սան - Թուր: 5.- Մաքարթա: 6.- Կաւ - Ուրդ: 7.- Եր - Մաճ -Թի: 8.- Ժանիք: 9.- Տխուր - Խաղք:

ՈՒՂՂԱՀԱՅԵԱՆ

1.-Ցնաս - Կնշտ: 2.- Հաճար: 3.- Գգ -Նաւ - Ուժ: 4.- Տուր - Մար: 5.- Ժխտական: 6.- Զեզ - Խիճ: 7.- Իլ - Թթու - Քա: 8.- Զուարթ: 9.- Թուղթ - Դիրք:

ՀԵԼՎԱՃԵԱՆ ԱՐՈՒԵՍՏԻ ԹԱՏՐՈՆԻ ՆՈՐ ԵԼՈՅԹՆԵՐԸ

Հելվաճեան Արուեստի Թատրոնը կը ներկայացնէ

Հայկական Ժողովրդական Հեքիաթներ

ԲԱՐԵԿԵՆԴԱՆԸ եւ ԱՆԽԵԼՔ ՄԱՐԴԸ

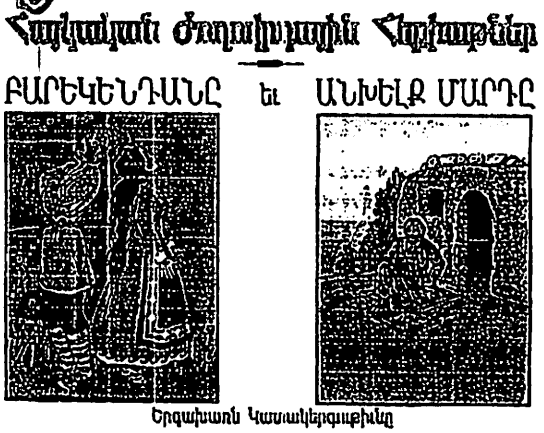

Երգախառն Կատակերգութիւն

Հեղինակ՝ Յովհ. ԹՈՒՄԱՆԵԱՆ — Բեմադրութիւն՝ Յովհ. ՀԵԼՎԱՃԵԱՆ

Մասնակցութեամբ՝ ՄԱՆՈՒԷԼ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆԻ, ԹՈՐՈՍ ՀԵԼՎԱՃԵԱՆԻ եւ Տիկին ՄԱՐԱԼ ՀԵԼՎԱՃԵԱՆԻ

1995, Նոյեմբեր 9-էն սկսեալ, Հայկական վարժարաններէն ներս։

«Ամենայն Հայոց Բանաստեղծ» Յովհաննէս Թումանեանի գրականութեան մէջ կը հանդիպինք մեծ թիւով հայկական ժողովրդային հեքիաթներու, որոնցմէ ամէն մէկը կրնայ թատերախաղի մը վերածուիլ ու ներկայացուիլ: Այսպիսով հայ պատանիին մէջ հետաքրքրութիւն արթնցնել մեր հեքիաթներու նկատմամբ ու միաքը մասամբ հեռացնել օտար եւ մեկի խորթ թուող հեքիաթներէն, որ օրն ի բուն կ'ուղղեն հեռատեսիլները ու վիտէօ երիվիները: Ահաւասիկ Դիքորի բեմադրութենէ ետք դարձեալ բեմականացման եւ բեմադրական այս նոր աշխատանքը կատարած է գաղութիս ժրաջան եւ լանդուզն բեմադրիչ Յովհաննէս Հելվաճեան իր «Հելվաճեան Արուեստի Թատրոն»ով ու նուիրեալ իր դերասանական կազմով՝ Տիկ. Մարալ Հելվաճեան, Մանուէլ Մարգարեան եւ Թորոս Հելվաճեան: Ան 1995 Նոյեմբեր 9էն սկսեալ կը սկսի ներկայացնել «Բարեկենդան»ը եւ «Անխելք Մարդը» երգախառն կատակերգութիւնները հայկական վարժարաններէն ներս, անգամ մը եւս հայ աշակերտը վոխադրելու Թումանեանի հետաքրքրական հեքիաթներու աշխարհը:

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
ՀԵԼՎԱՃԵԱՆ ԱՐՈՒԵՍՏԻ ԹԱՏՐՈՆԻ

(Շար. էջ 9-էն)

ԽՆԴԻՐՆԵՐՈՒՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

1.- Կարելի է: Մեծ Հայրը, տղան և Թոռնիկը:

2.- Եղբայրները երկու-երկու նստած էին ձի:

3.- Սկիզբը տանիլ գառնուկը. վերադառնալ և տանիլ խոտը, բայց գառնուկը անմիջապէս ետ բերել: Գառնուկը ձգել, տանիլ գայլը: Իսկ վերջը գալ և տանիլ նաև գառնուկը:

4.- 4 թռչնիկ, 3 ծառ:

5.- Կղզիին կէսէն վառել խոտը: Մինչեւ որ հրդեհը հասնի այդ կէսին, այդ տեղի խոտը արդէն այրած կ'ըլլայ և կրակը կանգ կ'առնէ:

6.- 14 ոսկի, 10 ոսկի:

7.- 5 կատու:

8.- Որեւէ թռչուն չմնաց, քանի որ կրակոցէն միւս թռչունները թռան և փախան:

9.- 12 ճագար, 23 հաւ:

10.- Հայրս 40 տարեկան է, մայրս 35 տարեկան, իսկ ես՝ 5:

11.- 36 արագիլ:

12.- 26 տարեկան: